בג א מיי׳ פ"ג מהל׳ מקוואות

בג א מיי פיג נייג. הלכה יט: בד בג מיי פרק ט"ו מהלי

ממג לאוין קלח טוש"ע יו"ד ס" לח סעיף א:

בה ד מיי׳ פ״ז מהל׳ מקוואות ילרה אי

הככה ח: גו ה מיי פי״ח מהלי פסה״מ הלכה כ: גו ו מיי פ״ח מהלכות מלה

לו"ח סי תעה סעיף א:

תורה אור השלם

ו. בחדש השני בארבעה עשר

מוסף רש"י

אמור רבנן בטעמא. נכמה

מקומות שנינו בנותן טעם (חולין

:(.TX

שימה מקובצת

. ממש אלמא מין במינו בטל לר״י.

במדבר ט. יא

הלכה ת והלי ו טוש"ע

עט.

א) פסחים סה: ווש"נו, ב) חולין מישק, בי מומין, בי מומין
 לו. ע"ש, ג) עיי ירושי חלה פ"א
 לו. מ"ש, ד) פסחים קטו., ד) וכן
 בנזיר פ"ו ה"א, ו) [וע"ע חו"
 חולין לח: ד"ה רבאן, ו) חסר כאן בדבריהם התי' על הקושיא עי בדבריהם התיי ענ הקושית עיי אייק מה שתירן ומה שיש לדקדק מסוגיה זו אסוגיה דע"פ עיי שם בספר המאור ובמלממות הי שהאריכו בזה [ועמ"ש על לד הגליון בתוי ב"מ סא.], א) עח. ד״ה אלא.

גליון הש"ם

גם' כשם שאין מצות מכמלות. גמ' כשם שאין מצות מכמלות.
ע" מנחות דף כנ ע"כ נחומ' ד"ה
מכחן: רש"י ד"ה דמרינא כו"
דחא תוכו א"צ מבילה. ע" טווי
חלכן מגיה לך כ ע"כ ד"ה
מחורים: הומ' ד"ה דא וכו"
אשינויא דרבא. ועיין לעיל דף
ע ע"ל מוספות ד"ה ר"י
עג ע"ל מוספות ד"ה ר"י

שינויי נוסחאות א] ל"ל מטביל (כי"צ וקי. יעב"ץ ורש"ש): ב] מיכת הזקן נמחק (*ש"מ וכ"ל בפסחים): ג] ל"ל במינו (*ש"מ): ד] ל"ל לן במינו (יש נו). יון לל ק (ישימ): הן לייל מלטמא (ישימ וציק): ון לקמן דהלל כורך כלייל והד"ל (שימוכעיז בכתהיי): ון ומאי (דיה): חדלי מלא יין ון ומאי (ייד). וון דלי לא ייק (שית): מן לש"מ ונ"ש נוסף דהכל תלוי בבטל: ין 'נ"ל (איק אמרינן רואין המיעוט או הרוב (צ"ק. וע"ש ביאודה. ס"ל רואין המיעוט בהרוב (גליוה): יאן נ"ל (איק מילתא קתני זהו (שימ וצ"ק): ייד (איק מילתא קתני זהו (שימ וצ"ק): ייד (איק מילתא קתני זהו (שימ וצ"ק): ייד (איק מילתא קתני זהו (שימ וצ"ק): יבן מיניה למאה וששים דהא וכר׳ כל״ל מיים: יגו ל״ל במאה היה טעם האיסור וממשו היה טעם האיסור וממשו בעין: יז ענין (אלא) [אבל] שלא במינו היו טעמו ולא ממשו אסורין ולוקין עליו במזית בכדי אכילת פרס (דיו. מלום שלפט"ז: יד דיליף טעם למום שלפט"ז: יד דיליף טעם כעיקי מגיעולי (ש"מ) לאיסורייהו ללאו בכילה וטויפה ודשאר אימוריי בדאשרהן עדים ודשאר אימוריי בדאשרהן עדים וודשאר איסורין כדאשכחן (צ"ק וכע"ז בתום׳ ע"ז סז ע"ב), ובתום׳ הרח"ם חולין לו ע"ל דקרא דתעבירו באש אהדריה לאיסוריה כו': ב) כש"מ נוסף פי' בפסולי המוקדשין: כא] נפקא לן איסורא (תום׳ רא״ש שם): כב] ל״ל דהכי (ש״מ): כג] כתום׳ בן ליל דהפי (ש"ח). בכן לנווקי הלח"ש שס נוסף ואם תגוו הרי אתה עובר בלאו המפורש דכתיב ולא תגוז, אבל הכא לאו דנבלה אזיל ליה מכיון שנתערב: כדן כו' ופריך מיניה ואי (שמכ"י): כהן ל"ל והשתא כי (ש"מ): כון ל"ל דמכל מקום בי (ש וו): בון לי לי המכל מקום פריך דאי כזית בכדי (צ"ק וש"מ): בון ל"ל סוגיא (ש"מ): בח] כלן הס"ד ומה"ד מין במינו ברובא (צ"ק):

הא דרביה. הא דתנן לעיל רואין אותו כאילו הוא יין אדום דרביה הוא דמחמיר בביטול כי היכי דמחמיר במין ומינו בו ואמר לא בטיל כלל ומין בשאינו מינו נמי דאית ליה דבטל וקיימא ליה הו כל זמן שמראה המועט ניכר ברוב לא בטיל מחמיר נמי ואמר דהיכא דמראיהן

שוין כגון יין לבן במים דרואין אותו כאילו אדום ולא סגיא ליה ברובא: הא דידיה הא דרביה דתניא רבי יהודה אין דם מבעל דם. אצל זריקה ואצל כיסוי: ואין רוק. הטהור מבטל רוק הזב: ואין מי רגלים. טהורים מבטלים מי רגלים של זב ומטמא הו ואע"פ שרבות הטהורות על הטמאות בכלי: רבא אמר. לעולם חד תנא היא וכרביה ס"ל והא דקאמר ברובא סגי: בדלי שחוכו טהור וגבו טמא. כגון שנטמא גבו בטומאת משקין דרבנן דקי"ל (נדה דף ז:) תוכו אוגנו אווניו וידיו טהורין: דמדינא סגי ליה. בכניחה חים לחוכו כל דהו שתעלה טבילה לשפתו ◊ דהא מוכו אין לריך טבילה: ורבנן הוא דגזור. שיטבלנו יפה דחי אמרת דסגי ליה בטבילת גבו דילמא חיים עלייהו על מי החטאת שלא יתערבו מי המקוה לתוכו ויפסלו ולא מטביל ליה

> לריך דהא טבילת תוכו חומרא בעלמא הוא: והיכא דאיכא חזותא. מילי דלא חלי בטעמא אלא בחזותא כגון לענין טבילת מקוה בחזותא: ופליגה דרבי הלעור. הה דריש לקיש דחמר היסורין מבטלין זה חת זה: כשם שמלות אין מבטלות זו את זו. כדאמרן לקמן ח: הלל כורך פסח מלה ומרור בבת אחת. ולא אתי טעם מרור ומבטל ליה לטעם מלה: חרסו

אומר משום רבן גמליאל אין דם מבטל דם אין רוק מבטל רוק ואין מי רגלים מבטלין מי רגלים רבא אמר בדלי שתוכו מהור וגבו ממא עסקינן דמדינא סגי להו בכל דהו ורבנן הוא דגזרו בהו דילמא חיים עלייהו ולא מבטיל א ליה וכיון דאיכא ריבויא לא צריך אמר רבא אמור רבנן במעמא ואמור רבנן י ברובא ואמור רבנן בחזותא ימין בשאינו מינו במעמא ימין במינו ברובא יהיכא דאיכא חזותא במראה ופליגא דרבי אלעזר יידאמר רבי אלעזר ° כשם שאין מצות מבטלות זו את זו הכך אין איסורין מבמלין זו את זו מאן שמעת ליה דאמר אין מצות מבמלות זו את זו הלל היא ידתניא אמרו עליו על הלל הזקן ב שישהיה כורכן בבת אחת ואוכלן משום שנאמר יעל מצות ומרורים יאכלוהו לשפת הכלי לפיכך גזרו עליו להטבילו ולפוסלו וכיון דאיכא ריבוייא תו לא

דמין במינו בטל לרבי יהודה דהתם מין בשאינו מינו הוא אע"ג דחשיבי ליה קלת מין במינו לומר דבטל ברוב אי לאו טעמא דרואין כמו מין במינו מ"מ מין במינו גמור לא הוי ומיהו לגירסא זו לא יתכן ליישב הא דנקט מלא רוקין כמו לפירוש הקונטרס דהוה מני למימר דלי שיש בו רוקין וא״ת ואמאים

דוחקיה לשנויי הא דידיה הא דרביה לימא דברייתא כרבנן דמתני' דאית להו רואין ומין במינו בטל ויש לומר דאי כרבנן דמתני׳ א״כ היה לריך כל כך מי המקוה שאם היו מי חטאת יין אדום הוה דיהה וברייתא התני דסגיא ברובא וא"ת ולר' יהודה אמאי סגי ליה ברובא נימא רואין וי"ל דלא שמעינן לר' יהודה רואין אלא במין שאינו מינו כגון יין לבן וחלב אבל מין במינו גמור לא שמעינן ליה דאית ליה רואין ולריך לדקדק מ"ש גבי קדשים וטומאה ומקוה אמרינן רואין הכא ובמכות (דף ג:) וגבי איסורא לא אמרינן רואין אלא מין במינו מדאורייתא ברובא וגבי טומאה נמי איכא דוכתא דלא אמרינן רואין וגבי ניר בבכורות בפרק הלוקח בהמה וד׳ כג:) ושיליא דלא מטמאה לא במגע ולא במשא ואמר רבי יוחנן [שם] משום

ביטול ברוב נגעי בה ואי אפשר לברר

טעם אלא היכא דאיתמר איתמר היכא דלא איתמר לא איתמר ועוד לריך לדקדק דפעמים דאמר רואין מן המבטל כגון במתני׳ דם שנתערב בדם הבהמה נתערב ביין ופעמים מן הבטל גבי דלי ח יין לבן וחלב פעמים דאמר רואין להחמיר כי ההיא דדלי ופעמים להקל כגון במתני׳ דמכשרי ליה לזריקה וי״ל יו דבשביל המיעוט שלא יתבטל רואין יו המיעוט (או) הרוב בין להקל בין להחמיר:

לומט המחלי הין במים בטל מייק, ובמתני׳ קאמר אין דם מבטל דם אלמא מין במינו לא בטל. אבל מברייתא דלעיל לא מלי פריך אהך ברייתא דמי חטאת דשאני מי חטאת במי מקוה דדהוי מין במינו גמור. וכן לא מצי פריך מברייתא דלעיל אמתני? דמשום חומרא דקדשים דחשיבי אין דם מבטל דם, אבל ממי חטאת פריך שפיר דגם מי חטאת חשיבי והוי ליה למימר דלא ליבטיל. והשתא ניחא דע"כ האי רואין לא הוי כרבט דברייתה דלעיל דמי רגלים במקוה הוי כיין לבן וחלב במקוה דקאמרי רבנן לעיל דסגי ברובא והכא קאמר דלא סגי ברובא אלא רואין כאילו הוא ייז אדום אם בטל מראימו כדפי׳. וא״ת אכתי היכי מוכח דר״י כדפיי. וחיית חכתי היכי מוכח דרייי הוא משום דקחני רואין דלמא רבנן דמחני היא דאית להו נמי רואין. ויי'ל דאייכ מאי איריא מי רגלים דקחני בברייתא רואין לפי שהן דקחני בברייתא רואין לפי שהן במקוה מין בשאינו מינו אפילו מי [דוקא] במין בשאינו מינו וקשיא אדר"י דאילו במתניתין הוי מין במינו וקאמר רואין. א"ג ה"ק מאן במיט וקסמר רומין. ח"ל ה"ק מחן שמעת כר גבי מקוה ר"י לעיל גבי יין לבן אבל רבנן שמעינן להו רואין גבי דם קדשים ולא גבי מקוה. ומשני הא דרביה מתני דקתני דמין במינו לא בטלי. והשתא ניחא דהקושיות התירולים בפשיטות. והשתא לפי מקשה והמחרץ הא דנקט לעיל מלא טהור וגבו טמא אז נקט דוקא מלא ובשביל רוחיו. דאל"כ אלא שהיה חסר וככנסין בו המים א״כ עלה לו טבילה רוכנסין בו המים א״כ עלה לו טבילה כיון דהמים עברו על שפחו. והכי קי״ל כרבא דאמר דר״י נמי אית ליה

לרכיה (לשון מהר"פ):

ע"כ מעמ' קודם בדלי שחובו מחוד בו'. וח"ח והיכי דול לתנות דובו נומא וחורו נותני יטול בטומאת משקין דרבגן דקיי"ל תוכו ואוגנו ואזניו וידיו טהורים ומדינא סגי ליה בכניסת המים כל דהו לתוכו שתעלה טבילה על שפתו ירה נמוכי שתענה טבינה על שפחו דהא חוכו אין לריך טבילה ורבנן הוא דגזור שיטבילנו יפה דאי אמרת דסגי בטבילת גבו דילמא חיים עלייהו על מי חטאת שלא יתערבו מי המקוה מי חטאת שלא יתערבו מי המקוה לתוכו ויפסלו ולא מטביל ליה לשפת הכלי לפיכך גזרו עליו להטבילו ולפוסלו וכיון דאיכא רובו תו לא צריך א"מ א"כ גבי מי רגלים אמאי רואין אותו כאילו הוא יין [הא] התם לא שייך דילמא חיים עלייהו וי״ל דמילי מילי הסני וגבי מי רגלים ורוחיו מיירי מילי קחני וגבי מי רגלים ורוקין מיירי שגם חוכו טמא והשחא צריך לומר הא דנקט מלא אגב מי חטאת נקטיה וא״ת מאי פסקא וי״ל דע״כ גבי מי חטאת איירי בתוכו טהור מדנתנו

ה"ג הא דידיה הא דרביה. בכוליה הש"ס דקים לן דר' יהודה ס"ל מין במינו לא בטל היינו משום דסמכינן ° אשינויא דרבא: רבא אמר בדדי שתובו שהור בו'. מימה אם כן מלא רוקין אמאי כאילו לא טבל ומלא מי רגלים אמאי רואין כאילו הוא יין ושמא לא קאי רבא אלא אמי מטאת: אבזרר רבגן בשעשא. ומדלא נקט בששים או במאה משמע דמדאורייתא איירי שהוא בטעמא וכן משמע לעיל דטעם כעיקר דאורייתא דאמר באורז שיש בו טעם דגן דחייב בחלה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח וקשה מכאן לפי׳ הקונטרס דפ׳ גיד הנשה (מולין דף נח:) גבי לא נלרכה אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור והכא שרי ופירש שם בקונטרם דלהא מילחא או זהו למעוטי שאר קדשים אבל חולין שפיר גמירי מיניה בו דהא קים לן מאחרי רבים להטות דבטלי ברובא וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטל אלא במאה מו ולרבא ליח ליה טעמא כעיקר בחולין כדמפרש ואזיל מדאורייתא ברובא בטל אלא מדרבנן דו והכי שמעינן ליה לר' יוחנן במסכת עבודה זרה (דף סו:) כל שטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו והא דילפינן ליה בפסחים (דף מד.) מנזיר משרת ליתן טעם כעיקר סבירא להו לאמוראי בתראי דאסמכתא בעלמא הוא ולאו מילף הוא דהוי להו מיר וגיעולי עובדי כוכבים שני כתובים הבאים כאחד אי נמי גיעולי עובדי כוכבים חידוש הוא כדאמרינן התם ומשרת להיתר מלטרף לאיסור כך פירש בקונטרס ואי אפשר לומר כן כדמוכה בשמעתין ומפרש ר"ת דמין בשאינו מינו מדאורייתא בטעמא דנפקא לן ממשרת ומין במינו ברובא והא דאמר אביי בפרק כל הבשר (סולין דף קח.) ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי ס"ד דרבנן מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן דחידוש הוא אי חידוש הוא אע"ג דליכא נותן טעם נמי אמר ליה רבא דרך בישול אסרה חורה פירוש ולעולם דרבנן התם דיחויא בעלמא הוא כלומר דמהכא לא מידוק ובפרק בתרא דע"ז (דף סו:) דא"ר יוחנן טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו היינו במינו דמדאורייתא ברובא בטלי וטעמו וממשו דקאמר החם דלוקין כגון שהאיסור בעין ומכירו וכי קאמר טעמו ולא ממשו דאין לוקין ביו ה"ה דאפי" טעמו וממשו אם אין מכירו אלא נקט טעמו ולא ממשו לרבותא דאפ"ה אסור א"נ טעמו ולא ממשו נקט משום דפסיקא 🖦 ליה בכל ענין יו אפילו שלא במינו הוי טעמו ולא ממשו ואסורין ועוד יש לפרש כולה שלא במינו והיכא דאיכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו וממשו והיכא דליכא כזית בכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו ולא ממשו וה"ר יוסף דאורלינ״ש היה מפרש דלכך לא לקי אטעם כעיקר אפי׳ שלא במינו דרבי יוחנן סבר לה כר״ע דיליף ייו מגיעולי עובדי כוכבים וליכא אלא עשה דחעבירו באש (במדבר לא) דמלריך ליבון והגעלה ור"ת השיב לו דאית לן למימר אהדריה 🖻 לאיסוריה כדאשכתן בפרק הלוקת עובר פרתו (בכורות דף טו:) דתנן הגוזו והעובד בהן כן סופג את הארבעים אע״ג דלא נפקא לן כאו אלא מדכתיב חובח ולא גיזה אלא היינו טעמא משום דאהדריה לאיסוריה דלא מעבוד ולא סגוז ומיהו לא דמי כל כך להאי, דהמם ניחא דהתם 🖘 אמר קרא חזבח זביחה התרמי לך בקדשים שהוממו ולא גיזה כנו והא דאמרינן בירושלמי בי דערלה פרק שני [ה"ה] אמר רבי אבהו א"ר יוחנן כל נותני טעמים אין לוקין עליהן חוץ מנותן טעם דנזיר יש לפרש דבהיתר מלטרף לאיסור מיירי דבפרק אלו עוברין (פסחים דף מג:) ובפרק ג' מינים (טיר דף לה:) קאמר ר' אבהו א"ר יוחנן גופיה כל איסורין שבחורה אין היתר מלטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר וקרי ליה בירושלמי נותן טעם כעין נאיר ששרה פתו ביין ומיהו סוגיא דירושלמי מוכחא דבנחינת טעם איירי וא״ת אי טעם כעיקר דאורייתא מאי פריך בפרק אלו עוברין (פסחים דף מד.) ובפרק ג' מינים (מיר דף לו:) גבי שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי סאין כו' ביו ואי אמרת כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרינן שאני אומר כי 🖦 אמרינן נמי דכזית בכדי אכילת פרס לאו דאורייתא תיקשי ליה אמאי אמרינן שאני אומר כיון דטעם כעיקר דאורייתא וי"ל דהתם במינו וכן משמע בפרק הערל (יבמות דף פב.) דקאמר ריש לקיש והוא שרבו חולין על התרומה ואי במינו ניחא אבל שלא במינו לא שייך רבייה ואם תאמר אם במינו כיון דרבו בטלו להו ברובא אף על גב דאיכא כזית בכדי אכילת פרס ויש לומר דמכל מקום 🗈 בכדי אכילת פרס חמיר דלוקה עליו שלא במינו א״כ במינו יש לנו להחמיר דלית לן למימר שאני אומר כיון דלקי שלא במינו דלכל מילתא משוינן להו כי היכי דמצרכי ששים בין במינו בין שלא במינו ומיהו אכתי קשה דהא סתמא 🗉 דנזיר ופסחים אליצא דרבי יוחנן ורבי יוחנן מוקי לה בפרק הערל (ג"ז שם) אע"פ שלא רבו ואם כן כי נמי אמרת כזית בכדי אכילת פרס לאו דאורייתא מיקשי ליה אמאי אמרינן שאני אומר דכיון דלא רבו ספיקא דאוריימא הוא וי"ל דהמ"ל וליטעמיך וכה"ג איכא טובא 🎙 ועוד הארכמי בפרק גיד הנשה (חולין דף נע. ד"ה גלי) דגרים ר"ת התם לא נלרכא אלא להיתר מלטרף לאיסור בח מין במינו ברובא היינו דלא כתנא דמתניתין דאית ליה רואין אפילו דם בדם: אכזרו עדיו עד הדד שהיה בורכן בבת אחת. בזמן הבית היה ששלשתן דאורייתא " ואם תאמר ומגלן דקסבר אין מצות מבטלות זו את זו דילמא היה לוקח הרבה מכל אחד ואחד דכי האי גווגא לא מבטל כדפרישית לעיל ש: